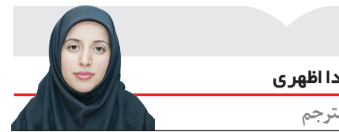

«فرهنگستان» از میانگین سنی استادان دانشگاه در کشورهای مختلف دنیا گزارش می‌دهد

دانشگاه‌های دنیا و چالش سن اساتید

استادان دانشگاهی پیر و جوان متعددی کنار یکدیگر در دنیا مشغول کار هستند و از تجربه‌های هم در زمینه‌های مختلف استفاده می‌کنند. در واقع، حضور استادانی که سال‌ها

ندا اظهري

مترجم

از تدریس آنها گذشته و کوهی از تجربه هستند، فرصتی است برای جوان‌ترها که در کنارشان شاگردی کنند و به عبارتی، فوت‌وفن کار را بیاد بگیرند. اما به‌طور طبیعی، استادانی که به مرور سن‌شان بالاتر می‌رود و به بازنشستگی نزدیک می‌شوند، از کار کناره‌گیری می‌کنند و فضا را برای استادان جوان‌تر و تازه‌نفس باز می‌گذارند تا آنها هم کسب تجربه کنند و بتوانند در این مسیر پخته شوند. اما معمولاً هر نقطه از جهان برای خودش قوانینی دارد و میانگین سن استادان دانشگاه هم جزء همین موارد می‌شود و افراد در سنی خاص می‌توانند عضو هیات‌علمی دانشگاه شده و در سن خاصی هم باید صحنه را به افراد دیگر واگذار کنند و بازنشسته شوند. حتی بزرگ‌ترین و تحقیقاتی‌ترین دانشگاه‌های دنیا نگاه و فعالیت‌های خود را تغییر داده و به سمت استخدام استادانی با سن پایین‌تر رفته‌اند. مدیران دانشگاهی معمولاً فهرستی از شاخص‌ها و عملکردهای کلیدی یک استاد و عضو هیات‌علمی در دست دارند و براساس آنها نسبت به جذب استاد موردنظر اقدام می‌کنند. معمولاً شرکت‌ها در همه‌جای دنیا کارگرانی را استخدام می‌کنند که قابلیت و ظرفیت کار بالایی داشته باشند. این ویژگی در کشورهای غربی هم لحاظ می‌شود و خیلی به مساله سن و سال نمی‌پردازند و بیشتر روی احتمال موفقیت آنها تمرکز می‌کنند. به این ترتیب، استادانی که موفقیت‌های تحقیقاتی زیادی دارند و کتاب‌های منتشرشده با کیفیت بالا و پرتاثير داشته و از مقدار قابل‌توجهی بودجه و کمک مالی برخوردار هستند، شانس استخدام بیشتری دارند. به‌عنوان مثال، دانشگاه‌های اقتصادی همواره به دنبال جذب و نگهداری استعدادهای برتر در این زمینه هستند. جوان بودن استاد یکی از شاخص‌هایی است که طرفداران زیادی هم دارد و دانشگاه‌ها تا حد امکان تمایل دارند تا از بین گزینه‌هایی که دارند، بیشتر استادان جوان را جذب کنند. پدیده استادان جوان بیانگر آن است که محیط آکادمیک امروزی چالش‌های متعددی را برای بخش آکادمیک دارد و فرصت‌های خوبی را برای پیشرفت‌های سریع عملکردمحور ایجاد می‌کند.

بازار داغ رقابت آموزش عالی در آمریکا

رقابت بر سر فرصت‌های شغلی در آموزش عالی در آمریکا داغ است و طبق آمار رده‌بندی جهانی دانشگاه‌ها، بیش از ۳۰ دانشگاه ۴۵۰ موسسه دولتی در آمریکا حضور دارند. تحقیقات قوی و بودجه‌های بالایی که به این مراکز اختصاص می‌یابد، رقابت کسب جایگاه شغلی در دانشگاه‌های آمریکا را در دنیا بالا برده و جذابیت زیادی برای محققان و استادان بین‌المللی دنیا دارد. استادیاری، اولین جایگاه ورود به دانشگاه‌های آمریکاست که فرد بعد از ۶ تا هفت سال حضور در این جایگاه، به موقعیت استادی می‌رسد. از آنجا که بعد و پس از نشان دادن دستاوردهای مهم خود در حوزه عملکرد آکادمیک، می‌تواند به مقام استادنمی برسد. رسیدن به این جایگاه در آمریکا از قوانین خاصی برخوردار است. معمولاً تعداد کمی هستند که پیش از رسیدن به ۴۰ سالگی، به مقام استاد تمام می‌رسند اما به‌طور متوسط، استادان دانشگاه‌های آمریکا در ۵۵ سالگی به مقام استادنمی می‌رسند و میانگین در ۳۹ سالگی به درجه استادی می‌رسند. در آمریکا، معمولاً یک دانشجوی دکتری در ۳۷ سالگی و بعد از طی دوسال تحقیق، موفق به دریافت دکتری می‌شود. معمولاً میانگین سن نیروی کار در آمریکا ۴۲ سال است، درحالی که این قضیه برای استادان دانشگاه چندسال دیرتر اتفاق می‌افتد. در واقع، در مقایسه با جمعیت شاغل، بسیاری از اعضای هیات‌علمی ۵۵ سال به بالا سن دارند.

سن استادان در انگلیس کمتر شده است

شش‌سنی برای استادان دانشگاه‌های انگلیس یکی از معیارهای است که مورد توجه قرار می‌گیرد. شمار جذب استاد در تمام گروه‌های سنی و نوع استخدام افراد به‌عنوان عضو هیات‌علمی آکادمیک دانشگاه‌های انگلیس بین سال‌های ۲۰۰۶ تا ۲۰۰۷ و نیز ۲۰۱۶ تا ۲۰۱۷ و شمار اعضای هیات‌علمی به غیر از سنین زیر ۲۵ سال افزایش یافته است. به‌طور کلی، تعداد اعضای هیات‌علمی تمام‌وقت دانشگاه تا ۲۱٪ درصد افزایش پیدا کرد و به ۱۳۸ هزار و ۴۰۵ نفر رسید؛ درحالی که تعداد استادانی که به‌طور پاره‌وقت در دانشگاه حضور داشتند تا ۲۱٪ درصد رشد نشان داده و به ۶۸ هزار و ۴۶۵ نفر می‌رسد. جالب است بدانید گروهی که در این میان بیشترین افزایش جذب را داشته‌اند، افراد بین ۳۱ تا ۳۵ سال بودند که از سال ۲۰۰۶ تا ۲۰۰۷ حدود ۲۷٪ درصد افزایش یافته‌اند. این گروه سنی حدود ۲۹٪ درصد از کل رشد اعضای هیات‌علمی تمام‌وقت را در انگلیس شامل می‌شود. بیشترین افزایش جذب عضو هیات‌علمی پاره‌وقت در دانشگاه‌های انگلیس حدود ۴۱٪ درصد بین سنین ۶۱ تا ۶۵ سال و ۱۶٪ درصد از ۶۶ سال به بالا را در برمی‌گیرد. نتایج به‌دست آمده حکایت از گرایش دانشگاه‌ها به استادنایی با سنین پایین‌تر به‌صورت تمام‌وقت دارد که این روند همچنان ادامه‌دار است اما در انتخاب استادان پاره‌وقت، هنوز هم دانشگاه‌های این کشور استادنایی با سنین بالا را در اولویت کار خود دارند. به گزارش «تایم»، در حال حاضر، شماری از استادان و اعضای هیات‌علمی انگلیس که بیش از هفت‌هزار نفر از آنها را شامل می‌شوند، ۶۶ سال و بالاتر سن دارند که در مجموع، از حدود ۲۰۶ هزار و ۸۷۰ عضو آکادمیک، ۲۱٪ درصد را به خود اختصاص داده‌اند. حدود ۳۳۹۰ استاد ۶۶ سال به بالا در آگوست ۲۰۱۱ در آموزش عالی انگلیس استخدام و مشغول کار شدند. حضور استادان و اعضای هیات‌علمی در سنین بالای ۶۰ سال، سیستم آکادمیک و آموزش عالی انگلیس باعث شده به آن نظام آکادمیک خاکستری اطلاق شود و این مساله، نگرانی‌ها را در برخی دانشگاه‌ها افزایش داده و به‌طوری که استادنایی با سنین پایین‌تر و جوان‌تر سعی می‌کنند موقعیت‌های شغلی برتر را در دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی از آن خود کنند که در حال حاضر اعضای هیات‌علمی بالای ۶۰ سال بر آن تکیه زده‌اند. هم‌اکنون، در سه دانشگاه انگلیسی شامل آکسفورد، کمبریج و سنت اندروز، قانونی مبنی بر سن بازنشستگی تأیید شده توسط کارفرما وجود دارد. اگرچه دانشگاه آکسفورد در حال حاضر هم با تبعیض سنی که در انگلیس بسیار اتفاق می‌افتد، مبارزه می‌کند و الزامی قرار داده است که اعضای هیات‌علمی حتماً باید در ۶۸ سالگی بازنشسته شوند و دیگر قادر به ادامه فعالیت به‌عنوان استاد در دانشگاه نیستند. در آگوست ۲۰۱۷ هم حدود ۲۷ هزار و ۵۷۰ عضو هیات‌علمی دانشگاه ۳۰ سال به پایین در آموزش عالی انگلیس استخدام شدند که در مقایسه با ۲۵ هزار نفری که ۶ سال قبل از آن استخدام شده بودند، افزایش نشان می‌دهد. اما شواهد نشان می‌دهد جذب نیرو و استاد دانشگاه ۳۰ سال و پایین‌تر در انگلیس طی این سال‌ها از ۱۳٪ درصد به ۱۳٪ درصد کاهش داشته است. به‌طور کلی، بیشترین گروه سنی اعضای هیات‌علمی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی انگلیس را استادان ۶۶ سال به بالا تشکیل می‌دهند و اگرچه در حال حاضر اقلیت را به خود اختصاص می‌دهند اما به‌صورت تمام‌وقت مشغول تدریس هستند. در سال ۲۰۱۷، حدود هزار و ۴۷۵ عضو هیات‌علمی ۶۶ سال به بالا به‌صورت تمام‌وقت در دانشگاه‌های انگلیس تدریس می‌کردند؛ این آمار در سال ۲۰۱۱ تنها حدود ۴۰۰ نفر بود.

پیر شدن استادان دانشگاهی؛ آسیب یا امتیاز؟

برخی مقاله‌های منتشرشده در سال‌های اخیر بر این نکته تأکید دارند که با بالا رفتن سن استادان، اعضای هیات‌علمی و محققان دانشگاهی، کیفیت تحقیقات و آموزش پایین می‌آید. حجم بالایی از مقاله‌های علمی دانشگاهی توسط محققان و استادان نوشته و منتشر می‌شود و برخی یافته‌ها حکایت از آن دارد که استادان و محققان جوان‌تر بازدهی بالاتری در این زمینه داشته و در نتیجه مقاله‌های با کیفیت‌تری را هم ارائه می‌دهند.

با توجه به اینکه بودجه‌های تحقیقاتی معمولاً با حساسیت و تعصب بیشتری در اختیار محققان و استادان ارشد قرار می‌گیرد، توزیع برابر این بودجه میان استادان و محققان جوان و سن بالا از اهمیت زیادی برخوردار است. علم برای یک جوان به‌مثابه یک بازی موفقیت‌طلبی است.

آلبرت اینشتین معتقد است فردی که تا پیش از ۳۰ سالگی سهم خود را از علم نگرفته، بعد از آن هرگز موفق نخواهد شد. بسیاری دیگر از محققان برجسته دنیا هم بر این باورند که مهم‌ترین پیشرفت‌ها در رشته‌های ریاضی، زیست‌شناسی، اقتصاد و حتی علوم انسانی توسط محققان و استادان جوان به سرانجام رسیده است. شواهد نشان می‌دهد لغو بازنشستگی اجباری که در سال ۱۹۹۴ در آمریکا صورت گرفت، رشد و بالندگی تحقیقاتی را در این کشور به‌صورت قابل‌توجهی کاهش داد. اما از سوی دیگر، برخی دیگر بر این عقیده‌اند که نمی‌توان بروز خلاقیت‌ها و ابداعات را تنها منحصر به جوانان دانست بلکه محققان و استادان در میان‌سالی بیشترین خلاقیت را به خرج می‌دهند.

طبق آمار، تنها هفت‌درصد از برندگان جایزه نوبل تاکنون زیر ۳۰ سال بوده‌اند و بیشتر آنها را افراد ۳۵ سال به بالا تشکیل داده‌اند. تحقیقات بیانگر آن است که بازدهی تحقیقات در استادان بیش از ۵۰ سال کاهش می‌یابد اما این مساله در آن گروه از استادان و محققانی که همچنان فعال هستند، فرق می‌کند و همچنان می‌توان منتظر انتشار مقاله‌های پربازده از آنها بود. این موضوع تا حدی است که حتی در استادان ۷۰ ساله هم می‌توان شاهد ارائه مقالات پراستناد و معتبر در سطح جهانی بود.

بنابراین این گونه می‌توان نتیجه‌گیری کرد که سن، امری قطعی تلقی نمی‌شود و بازدهی یک استاد دانشگاه که در زمینه‌های تحقیقاتی هم فعالیت می‌کند، کاملاً وابسته به فعال بودن او در مطالعات علمی و ارائه مقالات است و چنین استادنایی به‌طور قطع می‌توانند علاوه بر اشتراک تجربه‌های ارزشمند خود به دانشجویان جوان، آنها را در مسیر تحقیق مؤثر هدایت کرده و فضای مناسبی را هم برای کار کردن استادان جوان باز کنند تا در کنار آنها بتوانند بیاموزند.

استادان ۶۵ ساله در دانشگاه‌های استرالیا

در دانشگاه‌های استرالیا که یکی از پرچم‌دارترین دانشگاه‌های دنیا برای دانشجویان بین‌المللی هستند، اعضای هیات‌علمی تا بعد از ۶۵ سالگی هم می‌توانند به تدریس ادامه دهند. این واقعیتی است که بسیاری از استادان دانشگاه‌ها تا آخر دهه ۵۰ سالگی و اوایل ۶۰ سالگی خود را سپری می‌کنند و حتی تعامل گسترده‌ای هم با دانشگاه‌های خارجی دارند.

تدریس در ۶۰ سالگی در دانشگاه‌های هنگ کنگ

با توجه به سن بازنشستگی استادان و اعضای هیات‌علمی دانشگاه‌ها در هنگ کنگ که ۶۰ سال تعیین شده، بسیاری از استادان تا ۶۰ سالگی هم به تدریس ادامه می‌دهند و همین مساله یکی از اصلی‌ترین عوامل تأثیرگذار در پایین آمدن رتبه دانشگاه‌های هنگ کنگی در رده‌بندی‌های جهانی است.

کاهش سن جذب استاد در دانشگاه‌های چین

سن و سال اعضای هیات‌علمی یکی از مباحثی است که به‌ویژه در سال‌های اخیر در دانشکده‌ها و دانشگاه‌های چین مورد توجه قرار داشته و در بازه زمانی سال‌های ۱۹۸۹ تا ۲۰۱۸، قریب به ۵۳۹ مقاله پیرامون مشکلات روان‌شناختی اعضای هیات‌علمی جوان منتشر شده بود. در سال ۱۹۸۵، حدود ۸۵ درصد استادان و اعضای هیات‌علمی دانشگاه‌ها در چین و ۴۷ درصد از استادان در این کشور به ترتیب بیش از ۶۱ و ۵۶ سال داشتند.

در دانشگاه «چینگوا»، متوسط سن اعضای هیات‌علمی حدود ۷۱ سال بود که به نسبت بسیار بالا بود. اما معمولاً استادانی با گروه سنی بین ۳۵ تا ۴۵ سال تنها حدود ۱۵ درصد از شمار استادان این دانشگاه را به خود اختصاص می‌دادند. در دهه ۱۹۸۰، دولت مرکزی چین برنامه‌ای بین‌المللی را تبیین کرد که از طریق آن دانشگاه‌ها ملزم بودند در جذب اعضای هیات‌علمی خود از استادان جوان‌تر یا میان‌سال استفاده کنند و بعد از آن بود که میانگین سنی استادان دانشگاه‌ها در چین به‌طور قابل‌توجهی کاهش یافت. یکی از مسائلی که در سال‌های اخیر مطرح شده، پیرامون تأثیر سن بالای اعضای هیات‌علمی دانشگاه‌های چینی در رده‌های بالای دانشگاهی در سطح جهانی است.

در حال حاضر، طبق قانون چین، اعضای هیات‌علمی در ۶۰ سالگی بازنشسته می‌شوند. در دانشگاه‌های این کشور، معمولاً استادانی که به‌تازگی به این سمت منصوب شده و فعالیت خود را در دانشگاه آغاز کرده‌اند، بیش از ۴۰ سال دارند. یکی از دلایلی که سن بازنشستگی استادان چینی تا ۶۰ سال ادامه دارد، نبود استادنایی با عملکرد بالاست و دانشگاه‌ها تلاش می‌کنند تا حد امکان از تجربه و سابقه بالای اعضای هیات‌علمی خود بهره‌مند شوند.

جوان‌ترین استاد دانشگاه آمریکا

از آنجایی که بسیاری از دانشگاه‌های آمریکا در سال‌های اخیر به جوان‌گرایی روی آورده‌اند، مسئولان دانشگاهی تلاش می‌کنند افراد با استعداد را جذب کنند. یکی از آنها، عالییه صبور، جوان ۳۱ ساله آمریکایی است که به‌عنوان یکی از جوان‌ترین دانشمندان علم مواد فعالیت می‌کند. او در حال حاضر لقب جوان‌ترین استاد دانشگاه را در جهان به خود اختصاص داده است. او زاده نیویورک است و از همان سنین پایین مدارج تحصیلی را به‌سرعت و با موفقیت طی کرده، به‌طوری که در ۱۰ سالگی در دانشگاه استونی بروک پذیرفته و مشغول تحصیل و در ۱۴ سالگی نیز فارغ‌التحصیل شده است. این دانشمند مواد، چهار سال بعد و تنها در سال ۲۰۰۸، در ۱۸ سالگی در جایگاه استادی بین‌المللی به‌عنوان رابط تحقیق با دانشگاه استونی بروک در گروه فناوری‌های پیشرفته دانشگاه کانکوک در سئول کره جنوبی مشغول فعالیت شد. به دلیل سن پایین او، نامش به‌عنوان جوان‌ترین استاد دانشگاه در کتاب رکورد‌های گینس ثبت شد. او همچنین در ۱۹ سالگی هم به‌عنوان جایگزین استاد ریاضیات دانشگاه آبردین پذیرفته شد.

تمام وقت

تغییر در جذب استادان دانشگاه‌های انگلیس در سنین مختلف بین سال‌های ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۶ و ۲۰۱۷ تا ۲۰۱۸

پاره وقت

هشدار مرکز ماهر به دانشجویان درباره یک باج افزار

براساس اطلاعیه مرکز ماهر باج افزار STOP برای نخستین بار ۲۵ دسامبر ۲۰۱۷ میلادی مشاهده شده است. این باج‌افزار تاکنون با اسامی مختلفی از جمله STOPData و Djvu, Drume در فضای سایبری معرفی شده است. طبق بررسی‌های صورت‌گرفته از سوی مرکز ماهر، می‌توان گفت رفتار باج‌افزار STOP/Djvu در کشور ایران به‌صورت فصلی است و در فصلی که دانشجویان به دنبال یافتن قالب برای پایان‌نامه‌ها یا سایر مقالات و ارائه‌های خود هستند، رخ داده‌ای بیشتری مشاهده می‌شود. از این رو به‌منظور پیشگیری از آلودگی و مقابله با این باج‌افزار توصیه می‌شود در مرحله اول سیستم‌عامل، آنتی‌ویروس و سایر نرم‌افزارها به‌صورت مداوم به‌روزرسانی شوند. همچنین کاربران باید از دانلود هرگونه فایل یا نرم‌افزار از وب‌سایت‌های ناشناس خودداری کرده‌ و قبل از اجرای فایل‌ها، سیستم خود حتماً آنها را با آنتی‌ویروس‌های به‌روز و سامانه‌های آنلاین مثل Virus Total اسکن کنند. مرکز ماهر تأکید کرد: «بهشتیبان‌گیری منظم از اطلاعات به‌صورت آفلاین تنها راه قطعی مقابله با هرگونه تهدید سایبری خصوصاً باج‌افزارهاست.»

ایران تأثیر کورتون بر کرونا را ۳ ماه زودتر از انگلیس کشف کرد

مصطفی قانعی، رئیس کمیته علمی مقابله با کرونا در گفت‌وگو با مهر با اشاره به تحقیق اخیر انگلیس روی درمان کرونا با استفاده از دکزامتازون، گفت: «براساس کار تحقیقاتی که در دانشگاه علوم پزشکی بقیه‌الله روی بیماران بستری مبتلا به کووید-۱۹ صورت گرفت، ۲۷ اسفند نشان داده شد که ترکیبی از سه داروی پردنیزولون، آزیترومایسین و نابروکسین می‌تواند باعث بهبودی سریع‌تر التهاب ریه، ترخیص زودتر بیماران، افزایش اکسیژن خون و کاهش التهاب در ریه شود. نتایج این تحقیق که در اسفندماه انجام شد، از سه هفته قبل براساس مجوز کمیته اخلاق وزارت بهداشت شروع و بعد از پایان آن، اعلام شد.» به گفته وی یعنی تحقیق روی این موضوع از ابتدای شیوع کرونا بود و این به آن معناست که از ابتدای امر ضایعه التهاب ریه را متوجه شدیم و پروتکل درمانی مشخص را برای این موضوع ارائه کردیم. رئیس کمیته علمی مقابله با کرونا ادامه داد: «۲۷ اسفندماه مقاله علمی این تحقیق آماده ۱۵ روز پیش پذیرفته شد. اکنون مقاله تحقیق مربوط به اسفندماه به چاپ رسیده است.»

تولیدات فناورانه کرونایی مصداق عینی «جهش تولید»

مهدی کشمیری، مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی امور فناوری وزارت علوم در گفت‌وگو با مهر با بیان اینکه در این بین همراهی و مساعدت برخی دستگاه‌های دیگر نیز برای رشد شرکت‌های جدید کارآزمندان ضروری است، گفت: «در همین مشکل کرونا دیدیم که دستگاه‌های اجرایی، در خصوص ضوابط و مقررات و صدور مجوزها و استناداردها، به میدان آمدند و این رویه سرعت چشمگیری پیدا کرد و در نهایت موفقیت را در بخش تولید تجهیزات و مواد و داروهای موردنیاز شاهد بودیم. اکنون در مرحله صدور این تولیدات قرار گرفته‌ایم؛ بنابراین در مسیر تحقق شعار جهش تولید هم لازم است که این روند تسهیلات ادامه داشته باشد.» وی افزود: «در مقابل یک سری اقدامات حمایتی و پشتیبانی از سمت صندوق نوآوری و خودپارک‌ها از این شرکت‌ها، می‌تواند در شتاب‌بخشی به تحقق جهش تولید کمک‌رسان باشد.» کشمیری با بیان اینکه برخی حمایت‌ها قاعدتاً به مسائل مالی باز می‌گردد، گفت: «به‌طور مثال ما شرکتی در استان خراسان رضوی داریم که در حوزه تولید و نیتاتور فعالیت و تا پیش از کرونا روزانه پنج دستگاه تولید می‌کرد. درحالی که میزان تولید آن در برخی دستگاه‌ها در روز رسیده و اکنون در حال ارتقای خط تولید به ۶۰ دستگاه در روز است. این در واقع خود یک مصداق عینی از «جهش تولید» است و شکی نیست که تسهیلات لحاظ‌شده از سوی اداره کل تجهیزات پزشکی و پشتیبانی‌های مالی صندوق نوآوری و پارک خراسان رضوی، موجب چنین اتفاق مهمی شده است.»